

Uchwała
Krajowej Rady Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym
podjęta w trybie uzgodnienia w trybie obiegowym
w dniach 11-16 czerwca 2026 r.
na podstawie § 5a ust. 2 Regulaminu Krajowej Rady Prokuratorów przy
Prokuratorze Generalnym

w sprawie wyrażenia opinii w przedmiocie projektu ustawy
o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (UD390)

Krajowa Rada Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym po przeprowadzeniu uzgodnienia w trybie obiegowym na podstawie § 5a ust. 2 Regulaminu Krajowej Rady Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym wyraża negatywną opinię w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego (UD390).

Uzasadnienie

Krajowa Rada Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym pragnie podkreślić, że prawo do prywatności jest jednym z podstawowych praw człowieka. Podmiotowi uprawnionemu do złożenia zażalenia przysługuje prawo przejrzenia akt. Akta postępowań karnych zawierają bardzo często dane wrażliwe, szczególnie jeśli dotyczą życia prywatnego. Przyznanie dowolnej instytucji społecznej prawa do złożenia zażalenia, o ile tylko taka instytucja złożyła zawiadomienie, co zrobić może zawsze i w dowolnej sprawie, oznacza przyznanie jej prawa do wglądu w akta i uzyskania wszelkiej wiedzy praktycznie o każdej sprawie, nawet wbrew woli stron.

Jednoznacznie stwierdzić należy, że jeśli w sprawie występują strony, nie ma żadnego uzasadnienia, aby instytucje społeczne miały uprawnienie do zaskarżania decyzji o umorzeniu, bo dawałoby im to możliwość działania niezgodnie z interesem i wolą strony. Jeśli strona jest zainteresowana, zawsze może skorzystać z pomocy instytucji społecznej, przedstawić jej swoją sprawę i udostępnić decyzję procesową celem uzyskania pomocy w sporządzeniu zażalenia.

Co więcej, można wręcz wyobrazić sobie, że grupy przestępcze będą zakładały organizacje społeczne i będą składać zawiadomienia, także we własnych sprawach i to nawet będących w toku (co będzie musiało skutkować dołączeniem takiego zawiadomienia do będącej w toku sprawy), tylko po to, żeby uzyskać wgląd w akta w przypadku ich umorzenia.

Z tego powodu Krajowa Rada Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym stoi na stanowisku, że nieobwarowane żadnymi ograniczeniami, a warunkowane jedynie złożeniem zawiadomienia, generalne upoważnienie podmiotów prywatnych, gdyż takimi są instytucje społeczne, do wglądu w akta postępowań karnych, nawet wbrew woli jego uczestników, ingeruje w prawo do prywatności, naruszając tym samym podstawowe prawa człowieka.

Ponadto podkreślić należy, że w doktrynie już aktualnie kontestowany jest szeroki zakres uprawnienia instytucji państwowych i samorządowych do zaskarżania postanowień o umorzeniu, który nie jest limitowany dodatkowymi warunkami choćby związanymi ze stwierdzeniem, że czyn dotyczył zakresu działalności danej instytucji lub miał wpływ na prawidłowość jej działania, lub gdyby został ujawniony przez tę instytucję (zob. D. Świecki (red.), *Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany*, LEX/el. 2026, komentarz do art. 306 k.p.k. teza 6).

Należy też wskazać pogląd Sławomira Steinborna (S. Steinborn (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów*, LEX/el. 2016), zgodnie z którym pominięcie instytucji społecznej w aktualnej regulacji uzasadnia wniosek, że uprawnienie określone w art. 306 § 1a pkt 2 k.p.k. ma ścisły związek z realizacją obowiązku zawiadomienia nałożonego w art. 304 § 2 k.p.k. na instytucje państwowe i samorządowe, a więc było zamierzoną racjonalną decyzją ustawodawcy.

Niezależnie od powyższego należy podkreślić, że okolicznością notoryjną jest aktualne obciążenie sądów i nieakceptowalne terminy oczekiwania na rozpoznanie przez sądy środków zaskarżenia, nie tylko kwestionujących decyzje kończące postępowania, ale także w ramach czynności w toku postępowania przygotowawczego, np. medialne sprawy w przedmiocie stosowania środków zapobiegawczych. W tym kontekście rozszerzanie katalogu podmiotów uprawnionych do wnoszenia środków zaskarżenia może prowadzić do całkowitej zapaści orzecznictwa.

Z powyższych powodów Krajowa Rada Prokuratorów przy Prokuratorze Generalnym negatywnie opiniuje projekt UD390.

w zastępstwie
Sekretarz
Krajowej Rady Prokuratorów
przy Prokuratorze Generalnym

prokurator
Małgorzata Szeroczyńska